

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

HET EINDE

DEZE WEEK: **MARY BEARD**

De Britse classica (64) schrijft over de oudheid en probeert dat onderwerp voor een breed publiek toegankelijk te maken, zoals in 'SPQR. Een geschiedenis van het Romeinse rijk'. Recentelijk publiceerde ze 'Vrouwen & macht'.

Ik denk vaak aan de dood. Wellicht omdat hij me angst aanjaagt of omdat ik nog steeds een beetje boos ben dat hij onvermijdelijk is en er niet aan te ontsnappen valt. Mijn gevoelens hierover zijn, vrees ik, nogal egoïstisch. Het is niet het grote niets dat me angst aanjaagt noch de gedachte aan een akelig en onaangenaam hiernamaals, maar vooral de frustratie over al wat er nog na mijn dood zal gebeuren en ik dus niet meer zal weten of meemaken. Ik ben vooral bezorgd om alles wat ik zal moeten missen!

'Ik zou dan ook maar al te graag geloven in een of ander paradijs na de dood, van waaruit we, in een of andere zalige toestand, het leven op aarde zouden kunnen gadeslaan. Maar helaas, ik ben bang dat ik mezelf er niet toe kan brengen dat te geloven, hoe hard ik het ook probeer.'

'Wanneer het tot mij is doorgedrongen dat het leven eindig is, weet ik niet meer; ik vermoed dat ik me er al op zeer jonge leeftijd van bewust was, in elk geval intellectueel. Maar zo lang we jong zijn, zien we onze sterfelijkheid niet echt onder ogen, maar doen we alsof het iets van voorbijgaande aard is. Iets dat ons niet echt aanbelangt.'

'Naarmate je ouder wordt, valt die illusie steeds moeilijker vol te houden. Ik herinner me dat een oudere collega (nu dood!) tegen me zei dat je, zolang je nog geen zestig bent, als je ziek wordt altijd denkt dat je wel weer beter zal worden – je kan pech hebben, natuurlijk, maar normaal gezien klopt dat wel. Eenmaal de zestig voorbij verandert dat; dan ben je je er, elke keer dat je ziek wordt, pijnlijk van bewust dat dit weleens de ziekte zou kunnen zijn waaraan je sterft.'

'Ik denk niet dat het besef van mijn eigen sterfelijkheid mijn schrijven echt beïnvloedt, al zou dat misschien wel moeten. Alle mensen over wie ik schrijf zijn dood, en soms vraag ik me wel af of ze op een of andere manier nog ergens aanwezig zijn – maar hoe dan? Dat zijn heel vluchtige gedachten. En natuurlijk vraag ik me bij momenten ook wel af of mijn boeken me zullen overleven. Ik vermoed dat ik

© JeRoen Murre

'Eenmaal de zestig voorbij ben je je er, elke keer dat je ziek wordt, pijnlijk van bewust dat dit weleens de ziekte zou kunnen zijn waaraan je sterft'

denk van wel, aangezien ik onlangs een agent heb aangenomen om zich bezig te houden met auteursrechten en de daarbij behorende inkomsten na mijn dood. Al moet ik bekennen dat het een beetje overmoedig voelde om dat te doen.'

'Onsterfelijkheid vind ik een mooie gedachte. Ik zou met alle plezier voor eeuwig blijven leven, maar alleen als ik daar de eeuwige jeugd bij zou krijgen. Ik vermoed dat je de Griekse mythe van Tithonos kent? Hij smeekte de goden om onsterfelijkheid, en kreeg die ook. Maar hij was vergeten er de eeuwige jeugd bij te vragen, en dus werd hij alsmar ouder en ouder...'

'Of mijn studie van de klassieke mijn relatie met de dood veranderd heeft, weet ik niet. Wellicht wel – aangezien ik meteen aan Tithonos moest denken. Verder bewonder ik de heidense Grieken en Romeinen vooral omdat ze niet zo hopeloos optimistisch waren over het leven na de dood als sommigen onder ons dat dezer dagen zijn. De Romeinse dichter Lucretius heeft in zijn *De natuur der dingen* prachtige regels geschreven over het niet vrezan van de dood, zonder te hopen op een paradijs. Lees dat er maar eens op na.'

'Over mijn eigen dood denk ik liever niet te concreet na, dat vind ik een nogal ondraaglijke gedachte. Als ik dan toch moet beslissen hoe ik zal sterven, dan liefst snel. Ik vind de manier waarop de moderne geneeskunde probeert te vermijden dat we sterven aan een hartinfarct nogal vreemd – al zijn hartinfarcten natuurlijk ook niet altijd snel en pijnloos. Het lijkt soms wel alsof de wetenschap ons hardnekkig in leven probeert te houden zodat we een trage pijnlijke dood kunnen sterven.'

'Wat er op mijn graf moet staan? Geen idee. Iets grappigs! Maar dat kan ik nu niet voor je bedenken. Om eerlijk te zijn kan ik nu helemaal niet meer verder over de dood nadenken: ik heb er geen tijd voor!'

Opgetekend door Gaea Schoeters